

Kalle Ruokolainen
Kuopion kaupunki
kalle.ruokolainen@kuopio.fi
kirjaamo@kuopio.fi

1.11.2024

Asia: Lahokaviosammalen huomioon ottaminen Pienen Neulamäen II asemakaavoitustyössä

Viite: Kuopion kaupungin kysely 13.9.2024 (Dnro 7962022), palaveri 8.10.2024

Kuopion kaupunki (Kalle Ruokolainen) on lähettänyt ELY-keskukselle kyselyn 13.9.2024 liittyen lahokaviosammalen itiöpesäkkeellisten muotojen huomioimisesta Pienen Neulamäen asemakaavatyössä, lajin suojelusäännösten tulkinnasta, suojeluvollisuudesta ja mahdollisesta poikkeusluvan tarpeesta. Asemakaavan laadintaan liittyvä työpalaveri pidettiin 8.10. Kuopion kaupungin ja ELY -keskuksen kesken. Tässä yhteydessä käytiin läpi myös näitä kysymyksiä.

Tähän muistioon on koottu tietoja lahokaviosammalen suojelustatuksesta, lajin esiintymisestä Pohjois-Savossa ja huomioimisesta asemakaavatyössä.

1. Lahokaviosammalen suojelustatus

Lahokaviosammal on luonnonsuojeluasetuksen mukainen uhanalainen ja rauhoitettu laji. Laji on myös EU:n luontodirektiivin liitteen II laji.

Lahokaviosammal on uusimman uhanalaisarvioinnin (2019) perusteella luokiteltu erittäin uhanalaiseksi lajiksi. Lajia on sittemmin löytynyt steriilinä monesta paikasta. Lajin on todettu olevan melko yleinen Pohjois-Savossa ja kasvavan mm. taimikoissa ja puiden kannoilla eikä lajin ole todettu olevan maakunnassa edes alueellisesti uhanalainen (Kinnunen 2022: Pohjois-Savon lahokaviosammalselvitys). Myös muualla Suomessa laji on monin paikoin yleinen (steriilit muodot). Lajin itiöpesäkkeelliset muodot ovat steriilejä muotoja selvästi harvinaisempi. Uhanalaisilla lajeilla ei ole suoraa lain suojaa. Ko. lajit ovat kuitenkin yksi luonnonarvo, joiden merkitys on arvioitava kaavatyössä. ELY -keskuksen näkemyksen mukaan lajin itiöpesäkkeelliset ja steriilit muodot ovat suojellisesti samanarvoisia.

Lahokaviosammal on rauhoitettu laji. Luonnonsuojelulain 74 §:n mukaan rauhoitettua kasvia, sen osaa tai siemeniä ei saa poimia, kerätä, leikata irti, ottaa juurineen eikä hävittää. Aluetta saa kuitenkin käyttää maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan ja rakennuksia sekä laitteita tarkoituksensa mukaisesti (LsL 82 §). Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Edellä mainittu poikkeus ei koske lintulajeja eikä 78 §:ssä tarkoitettuja tiukkaa suojelua edellyttäviä eliölajeja. Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, että kaavoitus ei ole LSL 82 §:n tarkoittamaa toimintaa eikä rinnastettavissa säännöksen tarkoittamaan toimintaan, joten LSL 82 §:n yleispoikkeusta ei ole mahdollista soveltaa asiassa.

Lahokaviosammal on luontodirektiivin liitteen II laji. Liitteen II lajit liittyvät Natura-verkostoon ja Natura-vaikutusten arviointiin. Laji ei ole EU:n tiukan suojelun laji (liite IV a ja b). Kaava-alue ei sijaitse Natura-alueella eikä lajiin liity erityistä suojeluvuoroitusta tältä osin.

2. Lahokaviosammal ja Pienen Neulamäen II kaavoitus

Pienen Neulamäen II kaavaluonnoksessa on esitetty kaksi vaihtoehtoa (VE1/VE 2). Pohjois-Savon ELY -keskus on lausunnossaan 5.7.2024 todennut vaihtoehdon 1 huomioivan hieman paremmin alueen luontoarvot. Lahokaviosammal ja myös sen itiöpesäkkeellinen muoto sijoittuvat vaihtoehdossa VE1 lähivirkistysalueelle (VL). Vaihtoehdossa VE 2 lahokaviosammaleiintymien kohdalle on osoitettu rakentamista (TK-16). Jos jälkimmäinen vaihtoehto valitaan tulee ELY-keskukselta haakea poikkeamista rauhoitetun lajin suojelusta, ennen kaavan hyväksymistä.

Lahokaviosammal on yksi kaava-alueella huomioitavista lajeista. Muiden luontoarvojen osalta ELY-keskus on esittänyt huomionsa lausunnossaan kaavaluonnoksesta.

Anne Grönlund
Luonnonsuojelun ylitarkastaja
anne.gronlund@ely-keskus.fi
p. 040 7567860

Jakelu: sähköpostitse (Kuopion kaupunki)
Mariko Lindgren, Anne Partanen, Roope Ruhanen